

SELETUSKIRI

Muudetud „MTÜ Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023-2027+“ juurde

1. Strateegia järelvalve käigus sisseviidud muudatused

Strateegia järelvalve on 2-tasandiline: nõuetekohasuse kontrollimine (PRIA) ning strateegia hindamine vastavalt Regionaalministri 30.05.2023 määruse nr 29 „LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine“ Lisas 1 toodud hindamiskriteeriumitele (Regionaal- ja põllumajandusministeerium).

1.1. PRIA järelvalve alusel sisse viidud parandused

- **Meede 3. „Koostöö arendamine“** mõõdik „Teadmussiirdega seotud projektide arv, sealhulgas nõustamine, koolitus ja teadmiste vahetamine kestliku, majandusliku, sotsiaalse, keskkonna- ja kliimasõbraliku tulemuslikkuse kohta“ nimetatud ümber „Koostööprojektide arv“. Muudatused viidud sisse Tabelis 5 ja Tabelis 14.

1.2. Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi järelvalve alusel sisse viidud parandused

- **Meede 3. „Koostöö arendamine“ meetme rakendamise vajaduse kirjeldust** (ptk 1.2.3) täiendatud strateegia Lisa 2. „Tegevuspiirkonna analüüs“ toodud koostöö kirjeldusega:

Siseriiklikult on peamisteks koostööpartneriteks kujunenud territoriaalselt lähedased Lääne- ja Põhja-Eesti ning sarnaste piirkondlikke eripäradega tegevusrühmad. Samas on KKLM avatud uutele koostööpartneritele nii riigisiselt kui ka piiriüleselt.

Koostööprojektide peamisteks kasusaajateks on tegevuspiirkonna elanikud, vabähendused ja ettevõtjad. Koostööprojektide tegevuste planeerimisel tehakse koostööd kohalike omavalitsuste ja maakondliku arenduskeskusega (SA Läänemaa), valdkondlike arendus- ja katusorganisatsioonide ning huvigruppidega.

- **Peatükki 3.1. „Seire korraldus“** on täiendatud alljärgnevalt:
Strateegia seiret ja hindamist korraldab KKLM juhatus ja tegevusi viib ellu tegevmeeskond ja/või välisekspert. Strateegia seire ja hindamine on kavandatud kahel tasandil:

Strateegia jooksev seire

PRIA poolt kogutud tulemus- ja väljundnäitajaid seiratakse jooksvalt. Tegevjuht annab iga-aastaselt üldkoosolekule ülevaate strateegia elluviimise edenemisest, sh seotud mõõdikute täitmisest ning strateegia eelarve kasutamisest. Seire finantsaruandes tuuakse välja organisatsiooni rahaline seis, sh eraldatud ja välja makstud projektitoetuste maht, tegevusrühma toetuse laekumine, tegevuskulud liikide kaupa, koostööprojektide eelarvete kasutamine, omatulu jms. Finantsseire annab adekvaatset infot KKLM rahalise olukorra kohta, võimaldades vajadusel tegevustes korrekture teha.

Seirearuandest lähtuvalt valmistatakse üldkoosolekule ette iga-aastased rakenduskavad, millega täpsustatakse strateegia elluviimiseks läbiviidavaid tegevusi. Rakenduskavas määratletakse tegevusrühma eelarvelised vahendid aastaks, sh toetussummade jagunemine meetmete lõikes.

Strateegia hindamine

Rahastusperioodi lõpus tehakse põhjalikum seire juba ellu viidud projektide tegelike tulemuste ja väljundite hindamiseks. Lisaks PRIA poolt kogutud näitajatele tuuakse aruandes välja tulemus- ja väljundnäitajad, mille sisendit kogutakse 2-3 aastat pärast viimase maksetaotluse tegemist.

Vastavalt vajadusele võib strateegia lõpphindamise käigus viia läbi küsitlusi, intervjuusid jm uuringuid. Aruandes kirjeldatakse strateegia elluviimisel tekkinud takistusi ja nende võimalikke lahendusi ning tulevikuvajadusi.

Lõpphindamine on aluseks järgmise strateegiaperioodi kujundamisele.

Peatükile on lisatud Tabel 16. Strateegia seire ja hindamine

	Strateegia jooksev seire	Strateegia hindamine
Korraldaja	KKLMi juhatus	KKLMi juhatus
Tegija	Tegevmeeskond	Tegevmeeskond/välisekspert
Alusandmed/ seire sisu	Eelarve kasutamise edenemine Projektide edenemine Projektide panus strateegia tulemus- ja väljundnäitajate saavutamisse taotluste põhjal (e-PRIA)	Igaaastased seirearuanded KKLM poolt täiendavalt kogutud tulemus- ja väljundnäitajad Vastavalt vajadusele küsitlused, intervjuud, jm uuringud
Tegevuse pidevus	Pidev	1 kord
Aruandeperiood	Aasta	5 aastat
Aruande otstarve	Rakenduskava ettevalmistamine Strateegia muutmise vajaduse hindamine	Strateegia elluviimise lõpliku mõju hindamine Järgmise strateegiaperioodi kujundamine

14.09.2023 KKLM üldkoosoleku otsus nr 2.2: Anda juhatusale volitused viia “MTÜ Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023-2027+”-sse sisse PRIA ja ministeeriumi järelevalve käigus selgunud vajalikud tehnilised parandused ja täpsustused.

2. Meetme „Sotsiaalteenuste arendamine“ muudatused

Euroopa Sotsiaalfond+ meetme rakendamist reguleeriv määrus „Kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse andmise tingimused ja kord“ jõustus 22.10.2023.

Meetmelehe koostamisel:

- viidud meede vastuvusse ESF+ määruse tingimustega abikõlblike ja mitteabikõlblike tegevuste osas
- ümber sõnastatud meetme kaks eesmärki, võimaldamaks tegevusi, mis on suunatud erivajadusega inimeste toimetuleku tõstmisele ja ühiskondliku teadlikuse kasvatamisele
- kohandatud hindamiskriteeriume ESF+ meetmele sobivamaks
- lisatud nõ suurprojektide toetamise võimalus (6029-12 058€)

RTK hindamiskomisjoni ettepaneku alusel sisse viidud muudatus:

Juhul kui toetatakse koostöötegevusi ka väljaspool Eestit, siis tuleb meetme lehele lisada: „Koostöötegevuse korral võib toetatava tegevuse asukoht jääda väljapoole Eestit, piirdudes Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonnaga.“ Tegevusrühm võib seda nõuet kitsendada.

26.02.2024 KKLM üldkoosoleku otsus nr 3.1: Anda juhatusele volitused KKLM Meede 4 “Sotsiaalteenuste arendamine” meetmelehe koostamiseks, taotluse esitamiseks taotlusvooru “Kogukonna juhitud kohalik areng” ning sotsiaalministeeriumi poolt nõutud meetmelehe paranduste sisseviimiseks.

3. LEADER määrusest ja taotlusvoorude ettevalmistamise käigus selgunud asjaoludest tulenevad muudatused

Strateegiat on korrigeeritud lähtudes:

- 26.02.2024. KKLM üldkoosoleku otsusega muudetud põhikirjast;
- vastavalt 03.06.2023 jõustunud määrusest „[LEADERi kohaliku arengu strateegia 2023–2027 rakendamine](#)“ ning 31.08.2024 jõustunud määruse muudatustest (edaspidi nimetatud LEADER määrus);
- PRIA poolt koostatud juhendmaterjalidest, seirenäitajate sisust ning muudest asjaoludest, mis on selgunud taotlusvoorude ettevalmistamise käigus.

Seletuskirjas on välja toodud vaid sisulised muudatused peatükkide kaupa (sõnastuse- ja ülesehituse muudatusi välja ei tooda):

Sissejuhatus

- KKLM tegevuse eesmärgid ja tegevuspiirkonna kirjeldus uuendatud põhikirjast lähtuvalt.
- KKLM liikmete info toodud 2023. lõpu seisuga.

1.2. Eesmärgid, mõõdikud ja meetmed

1.2.1. Ettevõtluse arendamine

Lisatud mõistete selgitused:

- Ressursimajandus on loodusvarade tõhus ja säästev kasutamine, et tagada nende jätkusuutlikkus ning majanduse ja keskkonna tasakaal.
- Innovaatilised lahendused on uued ja loovad meetodid, tehnoloogiad või lähenemisviisid, mis aitavad oluliselt kaasa konkreetse probleemi lahendamisele või valdkonna arendamisele.

Seirenäitajad

- Tulemusnäitaja „loodud töökohtade arv“ sihttasel on vähendatud 20-lt 5-le. Lisatud selgitus, et uute töökohtadena arvestatakse töökohti, mis on loodud enne viimase maksetaotluse esitamist.
- Eemaldatud väljundnäitaja „Toetust saanud ettevõtete lisandväärtuse kasv töötaja kohta“.

Selgitus: Lisandväärtus töötaja kohta arvutatakse valemi abil: (ärikasum (EBIT) + kulum + tööjõukulud + lõpetamata ja valmistoodangu varude muutus + oma tarbeks valmistatud põhivara) / aasta keskmine hõivatute arv. Kuna lisandväärtuse muutuse leidmiseks tuleb osa andmetest KKLM tegevmeeskonnal eraldi koguda, ei ole selle näitaja kasutamine otstarbekas.

Mittetoetatavad tegevusvaldkonnad

- Loetelust eemaldatud punkt: „Põllumajandustootmisse investeeringu tegemisega kaasnev kulu“.

Selgitus: Viidud vastavusse LEADER määrusega.

Abikõlbulikud kulud

- Investeeringuga otseselt seotud tööde ja teenuste kulude kirjeldus viidud vastavusse LEADER määrusega.
- Lisatud: „Ühistegevusega otseselt seotud investeeringud materiaalsesse või immateriaalsesse varasse, mis moodustavad kuni 15% ühistegevuse maksumusest.“
Selgitus: Ühistegevuste peamine eesmärk on toetada nõrkeid tegevusi, samas on jäetud võimalus teha väikeses mahus investeeringuid, mis on ühistegevuse eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalikud. Kasutatud investeeringuprojekti analoogiat, mille raames on lubatud läbi viia nõrkeid tegevusi kuni 15% ulatuses.

Mitteabikõlbulikud kulud

- Täpsustatud projektijuhtimise kulude piirmäära ühistegevuste osas: „Projektijuhtimise kulud, v.a ühistegevuse puhul kuni 50% ühistegevuse maksumusest.“
Selgitus: Eesmärk on toetada strateegia horisontaalse eesmärgi „Koostöövõrgustike loomine ja arendamine“ saavutamist.
- Lisatud punkt: „Ühistegevuse raames tehtavad püsikulu tüüpi kulud (näiteks kontoriruumi rent ja kommunaalkulud)“.
Selgitus: Välistatakse organisatsioonide igapäevase tegevuse toetamine LEADER-programmi vahenditest.

1.2.2. Elukeskkonna arendamine

Toetatavad tegevusvaldkonnad:

- Lisatud punkt: KOV ülesannete asendamiseks tehtavad tegevused välja arvatud juhul, kui need loovad juba olemasolevatele teenustele lisandväärtust. Selgitus: viidud vastavusse LEADER määrusega.
- Eemaldatud punktid: „Riiklikult rahastatud üld- ja huviharidusega seotud tegevused“ ja „Riiklikult rahastatud sotsiaal- ja tervishoiuteenustega seotud tegevused“.
Selgitus: Ebavajalik, kuna KOV ülesannete täitmise piirang tuleneb LEADER määrusest ning riigiasutused ei ole abikõlbulikud taotlejad.

Abikõlbulikud kulud

- Investeeringuga otseselt seotud tööde ja teenuste kulude kirjeldus viidud vastavusse LEADER määrusega.
- Lisatud: „Ühistegevusega otseselt seotud investeeringud materiaalsesse või immateriaalsesse varasse, mis moodustavad kuni 15% ühistegevuse maksumusest.“
Selgitus: Ühistegevuste peamine eesmärk on toetada nõrkeid tegevusi, samas on jäetud võimalus teha väikeses mahus investeeringuid, mis on ühistegevuse eesmärgi saavutamiseks vältimatult vajalikud. Kasutatud investeeringuprojekti analoogiat, mille raames on lubatud läbi viia nõrkeid tegevusi kuni 15% ulatuses.

Mitteabikõlbulikud kulud

- Täpsustatud projektijuhtimise kulude piirmäära ühistegevuste osas: „Projektijuhtimise kulud, v.a ühistegevuse puhul kuni 50% ühistegevuse maksumusest.“

Selgitus: Eesmärk on toetada strateegia horisontaalse eesmärgi „Koostöövõrgustike loomine ja arendamine“ saavutamist.

- Lisatud punkt: „Ühistegevuse raames tehtavad püsikulu tüüpi kulud (näiteks kontoriruumi rent ja kommunaalkulud)“.

Selgitus: Välistatakse organisatsioonide igapäevase tegevuse toetamine LEADER-programmi vahenditest.

1.2.3. Koostöö arendamine

Abikõlbulikud kulud:

- Täpsustatud projektijuhtimise kulude piirmäär: „Projektijuhtimise kulud kuni 50% koostöötegevuse maksimusest“.

Selgitus: Projektijuhtimise lubatud maht sama, mis ühistegevuste puhul.

2.2. Toetusmeetmete rakendamine

2.2.1. Rahastamiskava

- Strateegia rakendamise eelarve uuendatud vastavalt Regionaalministri 07.11.2023 käskkirjaga kinnitatud summadele (sh uuendatud Tabel 9).
- KKLM tegevuskulude eelarve kujunemise kirjeldus viidud vastavusse LEADER määrusega: „Tegevusrühma toetus moodustub 26% LEADER ja Euroopa Sotsiaalfond+ meetmetest väljamakstud projektitoetuse summast. Euroopa Sotsiaalfond+ meetme rakenduskulud kaetakse LEADER-meetmest. KKLM eeldatav tegevusrühma toetus on 677 211,85 eurot.“

2.2.2. Rakenduskavad

- Rakenduskava koostamise kirjeldus viidud vastavusse LEADER määrusega.

2.2.3. Taotluste hindamine

2.2.3.1. LEADER projektitoetuse taotluste hindamine

Muudetud hindamiskriteeriumi „Taotleja kogemus ja pädevus“ sõnastust (Tabel 11). Sõnastus: „Hinnatakse, kas taotlejal on varasem kogemus või kvalifikatsioon tegevuse elluviimiseks või toote/teenuse turuletoomiseks, varasemate projektide rakendamine usaldusväärne“ asendatud „Hinnatakse taotleja kogemust ja kvalifikatsiooni tegevuste elluviimiseks (sh uue toote/teenuse turuletoomiseks) ning taotleja pädevust projektide elluviimisel.“

Selgitus: Kriteerium ei sisalda enam varasemate probleemide kaardistamist LEADER toetuste kasutamisel, kuna hindajatel puudub seaduslik võimalus selle info saamiseks (sh puudub KKLM tegevmeeskonnal õigus seda infot hindajatega jagada).

3. Strateegia seire

3.1. Seire korraldus

- Täpsustatud jooksva seire sõnastust lähtuvalt LEADER määrusest, mille kohaselt kinnitatakse rakenduskavadega vaid taotlusvoorude ajakava, eelarved ja meetme

kirjeldus. Tegevusrühma toetuse kasutamine reguleeritakse üldkoosoleku poolt kinnitatava tegevuskava ja eelarvega. Eelkirjeldatud täpsustused viidud sisse ka Tabel 17.

Lisa 3. Strateegia koostamise protsess

- Lisatud strateegia uuendamise kirjeldus (muudatused sisse viidud ka Tabelis 18).

15.10.2024 KKLM üldkoosoleku otsus:

1.1. Võtta vastu muudetud "MTÜ Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023–2027+".

1.2. Anda juhatusele volitused viia "MTÜ Kodukant Läänemaa strateegia aastateks 2023–2027+"-sse sisse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi järelevalve käigus selgunud vajalikud tehnilised parandused ja täpsustused.